

HUI KI OTAUTAHI.

NO te 2 tae atu ki te 3 o nga ra o Mei nei i tu ai tetahi hui nui a nga tangata kareti o Niu Tireni ki Otautahi e 318 nga tangata i hui, 10 he Maori ko Perere Peneti no Taranaki, ko Tutere Wirepako Pita Paaka me Noho Papakakura no Otepoti, ko Rew. ti Kohere ko Tuahangata Perciua me Tame Arapata no Turanga nei, tokotoru no Te Aute, ko Kingi Tahiwiri te pakeke; i reira ano a R. v. A. O. Wiremu, o Whanganui; a Rev. A. F. Wiremu, o Te Aute; me Rev. Hapata W. Wiremu, o Turanga; me te tamahine a Te Wiremu, raua ko tona hoa ko Mihiri Kiiti. He mea whakamanuhiri matou na te pakeha i te nohoanga ki Otautahi nui atu te manaaki o te pakeha i a matou Maori, noho ana i roto i ona whare ataahua, nunu. Ko te upoko o te ei hui ko John R. Mott M.A. kua puta nga korero mona i tera marama; ko te take o tenei hui he whiriwhiri i te tikaanga mo te kauwhau i te Rongo Pai ki te tatou nei ake whenna ki te ao katoa hoki. He tokomaha nga tangata i whai-korero ko te korero tuatahi na te Pihopa o Otautahi, ko etahi no Matakabaka, no Hamoa, no Ina, no Haina, ko Perere Peneti raua ko Mihiri Kiiti i korero mo te taha Maori. I tino whakamihia nga korero a Peneti — matakaiti ana te pakeha ki te hua o te Rongo Pai a te Karaiti, he maori e kauwhau ana, i runga i te pai i te kaha, mo tana Rongo Pai ano. Ina ta te Rongo Pai o te Karaiti tana tangata i tarai ai. I oho noa te ngakau o tai o tana o tai o hine kia haere hoki ki era whenna kohikohi maori ai hei tatau mo te kareana o te Karaiti. Otira na Moto nga kupu nunui ki te hui mo te kauwhau i te Rongo Pai a te Karaiti ki te ao katoa i oho pea te ngakau o tana whakaminenga ki te tautoko i tenei mahi nui, inahoki kua tokowhitu rawa kua tapae i a ratou kia haere ki nga whenua pouiri ki te kauwhau i te ingoa o te Karaiti, tana te munga kei te ata whiriwhiri i roto i o ratou ngakau. Ko te mahi nui atu tenei i te ao, ko te munga o era atu mahi katoa he mahi mona ake ano hei painga mo te kikikiko, hei whangai i te ngakau whakapehapeha.

Ko tenei te hui mihinare nui kua tu ki Niu Tireni, te hui nui hoki a nga kareti ahakoa he aha te hui. Kaore i rite nga hui takaro a nga kareti ki tenei, ko era ia no nga wa kore kura, tana ko tenei no te wa kura toau. I te nui o nga tangata kareti o tenei hui kaore i tukua nga tangata o wabo ki roto. Ki te whakaaro a te pakeha e oho te whakapo. o tenei koroni

i runga i nga mahi a tenei hui. I kitea i tenei hoi ahakoa he nui te matauranga o te tangata e kore ia e whakahawe ki te whakapono engari e hiahia, e kitea ana hoki e te tangata matou te pai o te whakapono ko te tangata kuware ia kaore e kite.

I mea a Peneti i tana whai-korero, i kitea i te tauanga o te Iwi Maori i te tau 1901, o A. tana, 40,665; o te Waipounamu, 1916; o Rangina me era atu moutere, 112; o Wharekauri, 181 nga Maori, 31 Moriori; nga wahine maori e moe ana ki te pakeha, 196; hui katoa te nui o te Maori e 43,101; tane 22,100, wahine 20,001; e 3100 te munga ake o nga tane i nga wahine. He tohu kino tenei, te nui ga o nga tane i nga wahine, he tohu no te ngaro haere o te iwi. I ki ano a Peneti ko te ngaro mo te Maori e kore e ngaro i runga i te mate engari tera e ngaro ki roto ki te pakeha, na reira i kou ai tana kupu kia kaha te hapai a te pakeha i te Maori kia banumi rawa ake ai nga toto, he toto pai, he toto whakapono, he toto rangatira.

I korero ano tetahi wahine o Hamoa ki te huihuinga Maori, i mea ia he rite tonu te abua o nga maori o Hauora ki nga maori o Niu Tireni, he rite ano hoki te ahua o to ratou whakapono, otira ko te kaha o te whakapono o Hamoa ko to ratou hiahia ki te haere ki nga motu kino ki te kauwhau i te Rongo Pai ki nga iwi mohoao. He nui o ratou kua mate kua kohurutia, otira e kore tawa ratou e weli mai. Ko tana mahi he whakaako i nga tamariki wahine. Na nga maori te munga o te mori i ara ai he kura. I kohia e nga maori o Tutuira i roto i nga marama ruarua £1500. Na nga maori o Matakabaka i hanga he whare karakia mo etahi o nga maori o Whiti, he whenua ke noa atu he iwi ke noa atu, e 4000 maoro pea te tawhiti.

Tera atu te nui o nga korero, otira kati i enei hei titi o ma te Iwi Maori, hei whakaoho i o tatou ngakau, kei mahue tatou ki muri i era atu iwi o te ao. Kia mahara e te iwi heoi ano te mea e piki ai te iwi, e kaha ai, e ora tonu ai, ko te whakapono. E mea ana ko te Whakatauki, "Ma te tika ka kake ai te iwi." Ki te ngaro tana i te mata o te whenua me ngaro i runga i te pai i te nui.

I te mutunga o te hui nui ka huihui nga Maori me a ratou pakeha ki te tiratiro i etahi mea e pa ana ki te Iwi Maori. Ko enei nga take i whiriwhiria:—

1. Ko te marena o nga tamariki Maori whakapono ki a ratou ano, ko te wabo a o marama ano e titiro a ratou e hiahia ana; kia